

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR.411.005.01.2017
S/17/005

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	S/17/005 – Zapewnienie warunków bytowania i adopcje zwierząt w schronisku dla bezdomnych zwierząt <i>Rafik</i> w Bolesławiu ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontrolerzy	1) Rafał Rossowski – starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/219/2017 z 1 grudnia 2017 r. 2) Stanisław Dziwisz – doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LKR/220/2017 z 1 grudnia 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1-4)
Jednostka kontrolowana	Juko Sp. z o.o., ul. Józefa Piłsudskiego 54/40, 42-400 Zawiercie (<i>JUKO</i> lub <i>Spółka</i>)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Katarzyna Jurczyk – Prezes Juko Sp. z o.o. (<i>Prezes</i>) (dowód: akta kontroli str. 6-11)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna²

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli w badanym okresie Spółka zapewniła odpowiednie warunki bytowania bezdomnych zwierząt w prowadzonym w Bolesławiu schronisku dla bezdomnych zwierząt *RAFIK* (*Schronisko*). Pomieszczenia i wybiegi umożliwiały zwierzętom swobodne poruszanie się, a także zapewniały właściwe warunki bytowe. Prawidłowo ewidencjonowano przyjmowane zwierzęta oraz znakowano je w sposób umożliwiający ich identyfikację. Opiekę nad zwierzętami przebywającymi w schronisku sprawowały osoby posiadające przeszkolenie w tym zakresie. Zwierzętom zapewniono również opiekę lekarza weterynarii. Stan odżywienia zwierząt znajdujących się w schronisku był dobry, a zwierzęta były czyste, z sierścią normalnej długości i bez oznak zaniedbania. Również przeprowadzona na zlecenie NIK kontrola Powiatowego Inspektora Weterynarii w Olkuszu, prowadzona w obecności pracowników Wojewódzkiego Inspektoratu Weterynaryjnego w Krakowie, wykazała, że stan techniczny i sanitarny pomieszczeń był dobry a dobrostan zwierząt zachowany. Stwierdzone w trakcie kontroli Inspekcji Weterynaryjnej jednostkowe nieprawidłowości zostały niezwłocznie usunięte.

Spółka prowadziła również skuteczne działania mające na celu pozyskanie nowych właścicieli dla przebywających w schronisku zwierząt. Rzetelność prowadzenia dokumentacji adopcyjnej potwierdziła zarówno kontrola NIK, jak i Powiatowego Inspektora Weterynarii w Olkuszu.

Stwierdzona nieprawidłowość polegała na wyłapywaniu bezdomnych zwierząt na terenie 15 gmin bez zezwoleń organów wykonawczych jednostek samorządu terytorialnego na

¹ Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2017 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych (15 marca 2018 r.) oraz działania wcześniejsze jeżeli miały związek z prowadzoną działalnością w zakresie objętym kontrolą.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie. W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym zastosowano ocenę opisową.

prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami, wydawanych w trybie art. 7 ust. 1 pkt 3 i ust. 6 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach³.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Zapewnienie właściwych warunków bytowania zwierząt w Schronisku

Opis stanu
faktycznego

Schronisko prowadzone było przez spółkę JUKO wpisaną 18 lipca 2012 r. do rejestru przedsiębiorców. Przedmiotem przeważającej działalności JUKO był chów i hodowla pozostałych zwierząt (01,49,Z) oraz m.in. pozostała działalność usługowa, gdzie indziej niesklasyfikowana (96,06,Z), której podkategoria obejmuje m.in. wyłapywanie bezpańskich zwierząt jak i działalność usługową związaną z opieką nad zwierzętami domowymi w zakresie wyżywienia, pielęgnowania, strzyżenia, pilnowania i tresury⁴. Działalność JUKO w zakresie objętym kontrolą była zgodna z wpisami dokonanymi w KRS.

(dowód: akta kontroli str. 6-11)

Spółka, stosownie do art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z 11 marca 2014 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt⁵, zgłosiła Powiatowemu Lekarzowi Weterynarii w Olkusz (PIW) zamiar prowadzenia schroniska dla bezdomnych zwierząt. PIW wydał 28 października 2014 r. decyzję⁶, w której nadał Spółce weterynaryjny numer identyfikacyjny 12123402.

(dowód: akta kontroli str. 12)

Wójt Gminy Bolesław, na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 3 i 4 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, 12 grudnia 2014 r. wydał decyzję⁷ zezwalającą JUKO na prowadzenie przez okres 10 lat schroniska dla bezdomnych zwierząt w Bolesławiu przy ul. Parkowej 60, określając równocześnie limit zwierząt przebywających w schronisku w wysokości 150 sztuk psów oraz 20 sztuk kotów. Decyzją z 7 marca 2017 r.⁸ Wójt Gminy Bolesław wykreślił zapis dotyczący limitu zwierząt przebywających w schronisku, dodając zapis nakładający obowiązek zapewnienia zwierzętom przebywającym w schronisku odpowiedniego karmienia, dostępu do wody pitnej oraz całodobowej opieki weterynaryjnej.

(dowód: akta kontroli str. 13-18)

Zgodnie z wymaganiami zawartymi w decyzji Wójta Gminy Bolesław JUKO zawarła umowę:

- 28 listopada 2014 r. na obsługę weterynaryjną;
- 17 listopada 2014 r. na odbiór ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego;
- 1 marca 2017 r. na odbiór niesegregowanych odpadów komunalnych⁹.

Powyższe umowy zostały zawarte na czas nieokreślony. W trakcie wykonywania oględzin nie stwierdzono naruszenia warunków określonych w decyzji Wójta Gminy Bolesław.

(dowód: akta kontroli str. 84-89, 90)

W latach 2015-2017 JUKO zawarła łącznie 107 umów z 54 gminami, z czego: 18 obowiązywało w 2015 r., 46 w 2016 r. oraz 43 w 2017 r. Dodatkowo w 2015 r. Miasto Sieradz zawarło dwie umowy¹⁰ na podstawie, których przekazano do schroniska odpowiednio 30 i 20 psów celem „dożywnięcia” zapewnienia opieki. W 2016 r. Miasto

³ Dz. U. z 2017 r., poz. 1289 ze zm., dalej: ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

⁴ Zgodnie z dokonanymi wpisami PKD w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS: 0000427069).

⁵ Dz. U. z 2017 r., poz. 1855 ze zm., dalej: ustawa o ochronie zdrowia zwierząt.

⁶ Nr 78/2014/zak.

⁷ Znak R.6140.8.2014.

⁸ Znak R.6140.8.2016.

⁹ Poprzednio umowa nr 10293 z 1 marca 2015 r.

¹⁰ Znak: WOR-A.272.39.2015 oraz WOR-A.272.40.2015 obie 26 listopada 2015 r.

Sieradz ponownie zawarło dwie umowy¹¹, które dotyczyły przekazania do schroniska odpowiednio 20 oraz ośmiu psów¹².

JUKO na terenie gmin, z którymi posiadała zawarte umowy, prowadziła również działalność związaną z wylapywaniem bezdomnych zwierząt, tj. ochrony przed bezdomnymi zwierzętami, na prowadzenie której, zgodnie z wymogami określonymi w art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, wymagane było uzyskanie zezwolenia. Działalność ta prowadzona była w 51 z 54 gmin¹³, przy czym JUKO posiadała 36 zezwoleń na jej prowadzenie.

1.1. Stan techniczny i sanitarny schroniska

Stosownie do § 1 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt¹⁴, teren na którym zlokalizowano schronisko był utwardzony, a ogrodzenie wykonane było z betonowych modułów. Wjazd na teren schroniska zabezpieczono metalową, przesuwaną bramą. Zgodnie z decyzją Wójta Gminy Bolesław z 12 grudnia 2014 r. łączna powierzchnia działek, na której zlokalizowano schronisko, wynosiła 5 572 m².

(dowód: akta kontroli str. 5, 13-16, 19-25, 34-45)

Schronisko wypełniło obowiązek, określony w § 2 rozporządzenia w sprawie wymagań weterynaryjnych dla schronisk, poprzez wyodrębnienie m.in. pomieszczeń: przeznaczonych do izolowania zwierząt chorych lub podejrzanych o chorobę (pomieszczenia były zlokalizowane w wyłączonej części schroniska); umożliwiających zwierzęciu przebywanie w odpowiednich warunkach oraz do utrzymywania zwierząt zdrowych (w tym osobnych dla samców, samic, samic z oseskami i młodych oddzielonych od matek). Poza ww. pomieszczeniami w schronisku wyodrębniono również: zaplecze weterynaryjne, pomieszczenia: gospodarcze, dla lekarza, szatni, magazynowe (w tym pomieszczenie do przechowywania karmy i pomieszczenie do przechowywania środków dezynfekujących), do mycia zwierząt, mycia misek, przeznaczone dla wydawania zwierząt ze schroniska oraz kuchnię.

Ponadto, oględziny wykazały, że kojce przeznaczone do kwarantanny ulokowane zostały w tylnej części schroniska w taki sposób, że zapewniało to odizolowanie tej części schroniska od pozostałej.

Schronisko zgodnie z § 3 ww. rozporządzenia wyposażone było w zamrażarkę (służącą jako chłodnia do czasowego przetrzymywania zwłok zwierząt) umieszczoną w blaszanym garażu zamykanym na klucz. JUKO posiadała także własny transport, zarejestrowany do przewozu ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego kat. „1”.

(dowód: akta kontroli str. 19-25, 35-45, 84-85)

W schronisku znajdowało się 141 boksów i kojców (z czego 19 boksów zlokalizowanych było w wydzielonej, osobnej części budynku głównego). Boksy i kojce dla zwierząt, zgodnie z wymaganiami określonymi w § 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie wymagań weterynaryjnych dla schronisk, oddzielone były betonowymi ściankami z prefabrykatów i zamykane stalowymi bramkami. Podłogi wykonano z betonu lub wyłożono kostką brukową. Ściany, podłogi i bramki w pomieszczeniach i boksach wykonano z materiałów łatwych do mycia i odkażania oraz niepowodujących urazów lub kontuzji u zwierząt, w sposób zapobiegający ucieczce zwierząt.

(dowód: akta kontroli str. 19-25, 35-41)

¹¹ Znak: WOR-A.272.55.2016 (wraz z porozumieniem z 22 grudnia 2016 r.) oraz WOR-A.272.56.2015 obie 6 grudnia 2016 r.

¹² Przedmiotowe umowy zostały objęte kontrolą PIW w Olkusz. Czynności wyjaśniające i informacje uzyskane od Prezydenta miasta Sieradza wskazują, że z 78 psów przekazanych do schroniska w Bolesławiu, 49 zostało adoptowanych ze schroniska, a kolejne 29 adoptowało kilka prywatnych osób, które przewiozły je z powrotem do FUNNY PETS w Czartkach. W okresie od 3 kwietnia 2017 r. do 11 kwietnia 2017 r. 18 z 29 psów w FUNNY PETS zostało adoptowanych.

¹³ W gminach Dobrodzień, Łazy i Pszczyna wylapywaniem zwierząt zajmował się inny podmiot.

¹⁴ Dz. U. Nr. 158, poz. 1657, dalej: rozporządzenie w sprawie wymagań weterynaryjnych dla schronisk.

Na terenie schroniska wyznaczono obszar ok. 300 m² o podłożu trawiastym, który służył jako wybieg określony w § 5 rozporządzenia w sprawie wymagań weterynaryjnych dla schronisk. Znajdowały się na nim dwie budy. Obszar ten ogrodzony był metalową siatką. W trakcie oględzin na wybiegu znajdowało się kilka zwierząt.

(dowód: akta kontroli str. 19-25, 35-45)

1.2. Warunki przebywania zwierząt w schronisku i opieka weterynaryjna

W schronisku przebywały zarówno psy jak i koty. Wszystkie zwierzęta umieszczone były w miejscach przeznaczonych do ich przetrzymywania. W klatkach przebywały koty poddane obserwacji natomiast pozostałe zwierzęta przybywały w boksach i kojcach. W Kojcach znajdowały się budy w liczbie odpowiadającej liczbie przebywających w nich psów. W boksach umieszczono palety, które pełniły rolę legowiska. Zarówno w kojcach, jak i boksach znajdowały się miski w liczbie co najmniej równej liczbie przebywających w nich zwierząt. W trakcie wykonywania czynności oględzin w miskach znajdowała się czysta woda. Wielkość każdego pomieszczenia w którym przebywały zwierzęta umożliwiała na swobodne poruszanie się i nie utrudniała im odpoczynku. Powyższe wypełniało wymogi określone w § 4 ust.3 rozporządzenia w sprawie wymagań weterynaryjnych dla schronisk.

Kojce były zadane w sposób chroniący przebywające w nich zwierzęta przed opadami atmosferycznymi oraz upałami. Zwierzęta posiadały dostęp do światła dziennego. Ponadto, 19 boksów zlokalizowanych w budynku (w którym znajdowało się biuro schroniska) było wyłożone płytkami a budynek był w trakcie ocieplania (strop ocieplono wełną mineralną). W budynku znajdowała się instalacja wentylacyjna oraz zainstalowane nagrzewnice.

(dowód: akta kontroli str. 19-25, 35-45)

Oględziny schroniska wykazały, że boksy i kojce były w trakcie sprzątnięcia. W niektórych kojcach zlokalizowanych w części przeznaczonej do wykonywania kwarantanny znajdowały się odchody zwierzęce. W pozostałych kojcach i boksach, w których już posprzątnięto nie było nieczystości, a woda w miskach nie nosiła oznak zanieczyszczenia. Boksy i wybieg były utrzymane w czystości. Na terenie schroniska nie stwierdzono składowania śmieci czy odpadów. Kontrola PIW wykazała brak porządku i brud w pomieszczeniu przeznaczonym do przygotowywania karmy dla zwierząt. Zalecono uporządkowanie pomieszczenia kuchni. Wykonanie powyższego zalecenia potwierdziła kontrola sprawdzająca przeprowadzona 4 stycznia 2018 r.

W schronisku wydzielone było pomieszczenie do przechowywania środków dezynfekcyjnych. W pomieszczeniu tym kontrolujący¹⁵ stwierdzili, że ilość środków dezynfekcyjnych niezbędnych do wykonania bieżącej dezynfekcji w schronisku, z aktualnym terminem ważności była wystarczająca. Schronisko posiadało prawidłowo opracowaną *Procedurę mycia i dezynfekcji pomieszczeń w schronisku* oraz karty rozchodu środków dezynfekcyjnych. W Schronisku stwierdzono również obecność środków do dezynfekcji z przeterminowaną datą przydatności do użycia. PIW polecił właścicielowi schroniska usunięcie tych środków i używanie do dezynfekcji wyłącznie środków zgodnych z terminem ważności. Schronisko wykonało powyższe zalecenia w terminie wyznaczonym przez Inspekcję Weterynaryjną.

W trakcie oględzin nie stwierdzono przepełnienia w pomieszczeniach, w których przybywały zwierzęta. Duże zwierzęta przebywały pojedynczo. Najczęściej w kojcach przebywało od dwóch do trzech zwierząt podobnych rozmiarów.

Kontrola PIW wykazała, że stan odżywienia zwierząt znajdujących się w schronisku był dobry, a zwierzęta były czyste, z sierścią normalnej długości. PIW nie stwierdził widocznych oznak zaniedbania.

(dowód: akta kontroli str. 19-25, 35-45, 46-53)

¹⁵ W dniu prowadzenia przez NIK oględzin (4 grudnia 2017 r.) w schronisku czynności kontrolne na zlecenie NIK przeprowadzał również PIW w Olkusz. W czynnościach tych brali udział również przedstawiciele Małopolskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii (W/W).

W schronisku znajdowały się opakowania z gotową karmą dla zwierząt w ilości, jak stwierdził WIW, zapewniającej odpowiednie wyżywienie wszystkich zwierząt.

W pomieszczeniu służącym do przygotowania posiłków dla zwierząt w dniu przeprowadzania oględzin przebywały w klatkach cztery psy (suka z trzema szczeniętami). Jak oświadczył właściciel, że zwierzęta przeniesiono ze względu na panujące warunki atmosferyczne.

Równolegle do przeprowadzanych oględzin PIW przeprowadził kontrolę schroniska pod kątem wykorzystywania w żywieniu zwierząt ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego. Zwierzęta karmiono ubocznymi produktami pochodzenia zwierzęcego, na co podmiot posiadał zezwolenie. Materiał ten przechowywano w przeznaczonej specjalnie do tego chłodni. W okresie objętym kontrolą zwierzęta karmiono suchą karmą i karmą w puszkach oraz w okresie od lipca do listopada 2017 r. wykorzystano 2 241 kg produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego kat. „3” pochodzących od trzech dostawców.

Na terenie schroniska zabiegi deratyzacji przeprowadzał raz w miesiącu technik z firmy zewnętrznej¹⁶. Czynności deratyzacyjne przeprowadzano na podstawie *programu zabezpieczenia przed szkodnikami* z 15 stycznia 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 35-45, 91-92)

W schronisku prócz trzech współwłaścicieli, zatrudnionych były cztery osoby (w tym kierownik schroniska). Dodatkowo, na podstawie zawartej przez Schronisko umowy, opiekę nad zwierzętami sprawował lekarz weterynarii. Jak wyjaśniła Prezes – w schronisku zapewniono zwierzętom opiekę również w nocy, w niedziele i święta. Osoby opiekujące się zwierzętami posiadały uprawnienia do sprawowania opieki nad nimi.

(dowód: akta kontroli str. 86-88, 654-656)

W latach 2015-2017 do schroniska przyjęto łącznie 3 695 zwierząt w tym 2 983 psów¹⁷ i 712 kotów¹⁸. W tym okresie wykonano łącznie 1 567 sterylizacji i kastracji przy 2 283 adoptowanych zwierzętach (co stanowiło 68,6%), w tym: sterylizacji i kastracji poddano łącznie 1 378 psów przy 2 044 adoptowanych (67,4%) i 189 kotów przy 239 adoptowanych (79,1%). Informacje dotyczące przeprowadzanych zabiegów kastracji i sterylizacji umieszczano w kartach informacyjnych zwierzęcia.

(dowód: akta kontroli str. 93-94, 102-270)

Jak wyjaśniła Prezes, pomimo wskazania przez PIW, że wszystkie zwierzęta przebywające podczas kontroli w schronisku były wykastrowane i wysterylizowane, nie wszystkie zwierzęta były poddawane zabiegom sterylizacji i kastracji a dotyczyło to zwierząt, którym na zabieg nie pozwalał stan zdrowia czy wiek (np. zbyt młody) lub taki, który dyskwalifikował zwierzęta do obciążającego organizm zabiegu.

(dowód: akta kontroli str. 654-656)

W schronisku wydzielono pomieszczenie dla lekarza i zorganizowano zaplecze weterynaryjne. JUKO 28 listopada 2014 r. zawarła z gabinetem weterynaryjnym umowę na czas nieokreślony na usługi weterynaryjne wykonywane dla schroniska, polegające na badaniu, diagnostyce i leczeniu chorych zwierząt oraz na profilaktyce przeciw pasożytniczej, szczepieniu profilaktycznym, eutanazji, znakowaniu elektronicznym i wykonywaniu zabiegów chirurgicznych w tym sterylizacji oraz kastracji zwierząt.

W trakcie czynności kontrolnych PIW przeanalizował dokumentację sporządzaną przez lekarza weterynarii. Opis podstawowych zabiegów weterynaryjnych, w tym informacje dotyczące szczepienia przeciwko wściekliźnie znajdował się w *Karcie Informacyjnej Zwierzęcia (Rejestr Zwierząt)*, będącej składową wykazu zwierząt znajdujących się w schronisku. Pozostałe informacje dotyczące zabiegów lekarsko-weterynaryjnych, wraz

¹⁶ Usunięto dane podmiotu na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1764 ze zm.). Wyłączenia dokonano w interesie przedsiębiorcy.

¹⁷ W 2015 r. – 507, w 2016 r. – 1 201 szt. i w 2017 r. – 1 275 szt.

¹⁸ W 2015 r. – 59, w 2016 r. – 286 szt. i w 2017 r. – 367 szt.

z dawkami leków, objawami klinicznymi, odnotowano w książkach leczenia zwierząt, które składały się na ewidencję leczenia zwierząt prowadzoną obowiązkowo przez lekarza weterynarii. Według PIW wszystkie przebywające 4 grudnia 2017 r. w schronisku zwierzęta były zaszczepione przeciwko wścieklicznie.

(dowód: akta kontroli str. 35-45, 86-88)

Schronisko posiadało książkę kontroli weterynaryjnej, wymaganą w § 7 ust. 2 rozporządzenia sprawie wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt. W książce zamieszczono łącznie pięć wpisów (jeden w 2014 r., dwa w 2015 r., jeden w 2016 r., jeden w 2017 r.) dokonanych przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Olkuszu. Podczas kontroli w 2014 r. tj. przed rozpoczęciem działalności schroniska wydano zalecenia do realizacji. W późniejszych kontrolach PIW nie wydawał zaleceń do realizacji.

(dowód: akta kontroli str. 395)

Karty informacyjne zwierzęcia zawierały m.in. zapisy dotyczące leczenia zwierząt, przeprowadzonych badań czy zabiegów. Szczegółowej analizie poddano zapisy w 71 kartach zwierząt¹⁹ z gminy Trzebinia z 2017 r. W kartach wskazano, że wszystkie zwierzęta poddano kwarantannie i zaczipowano (w przypadku gdy nie zostały już wcześniej zaczipowane). Nie stwierdzono przypadku wydania zwierzęcia niezaczipowanego, niepoddanego badaniu, odrobaczeniu czy odpchleniu. Jedenaście na 14 kotów²⁰ poddano testom FIV/FelV²¹. W przypadku psów, część zwierząt poddawano szczepieniu Versican plus DHHPi²² lub za pomocą szczepionki przeprowadzano immunizację bierną²³. Zgodnie z dokumentacją 13 zwierząt poddano sterylizacji lub kastracji. Powodem nieprzeprowadzenia zabiegów i szczepień wszystkich zwierząt, zgodnie z kartami zwierząt, był ich młody wiek, przeprowadzenie eutanazji lub ich śmierć.

(dowód: akta kontroli str. 102-270, 396-397)

1.3. Ewidencja zwierząt, w tym dokumentowanie ich śmiertelności

JUKO zgodnie z § 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt prowadziła wykaz zwierząt przebywających w schronisku. Wykaz był uzupełniany w sposób umożliwiający odtworzenie historii pobytu zwierzęcia w schronisku.

Zwierzęciu przyjętemu do schroniska sporządzano *Kartę Informacyjną Zwierzęcia (Rejestr zwierząt)*, która zawierała m.in. dane wymagane § 6 ust. 2, tj. nr karty, datę przyjęcia, informacje nt. gatunku, płci, wyglądu zewnętrznego (ew. imię), informację o osobie przywożącej zwierzę, miejscowość, z której przywieziono zwierzę, nr kojca kwarantanny, nr kojca stałego, nr psa/czipa, opis zabiegów weterynaryjnych, szczepienia, miejsce na zdjęcie psa oraz historię zwierzęcia.

(dowód: akta kontroli str. 32, 102-270, 555-625)

W trakcie kontroli przeprowadzonej przez PIW, przy użyciu czytnika PIW zidentyfikował wszystkie zwierzęta znajdujące się w Schronisku. W dniu kontroli, stwierdzono obecność 343 psów w 141 boksach oraz 15 kotów w trzech boksach. Stan faktyczny zgadzał się z informacjami zawartymi w wykazie zwierząt. Nie stwierdzono niezgodności wprowadzonym wykazie zwierząt, dotyczącym sztuk zwierząt, które znajdowały się w schronisku w dniu kontroli.

(dowód: akta kontroli str. 35-45)

¹⁹ W tym: 57 psów i 14 kotów.

²⁰ Jeden kot padł, jeden został poddany eutanazji a jeden został adoptowany po czterech dniach od przyjęcia do schroniska.

²¹ FIV jest wirusem niedoboru immunologicznego kotów oraz retrowirus FeLV wywołujący białaczkę kotów.

²² Czynne uodparnianie psów od 6 tygodnia życia od m.in. nosówki, adenowirusa, parwowirusa.

²³ Immunizacja bierna polega na wszczepianiu do organizmu gotowych przeciwciał celem pobudzenia mechanizmów odpornościowych.

W latach 2015-2017 wskaźnik śmiertelności łącznie zwierząt padłych i poddanych eutanazji²⁴ w schronisku dla psów wyniósł 18,2%, a dla kotów 55,4%. W poszczególnych latach dla psów wyniósł odpowiednio 13,6%, 21,6% i 16,7% natomiast dla kotów wyniósł odpowiednio 47,4%, 67,5% oraz 47,5%. W przypadku Trzebinia na 71 zwierząt przyjętych do schroniska w 2017 r. 16 padło lub zostało poddanych eutanazji²⁵, co stanowiło 21,1%.

Wskaźnik zwierząt padłych²⁶, w okresie wskazanym powyżej, dla psów w poszczególnych latach wyniósł odpowiednio: 4,9%, 10,2% oraz 10,9%, natomiast dla kotów: 13,6%, 44,4% oraz 36,7%. Natomiast w przypadku przeprowadzonych eutanazji w schronisku wskaźnik²⁷ wykonania jej wykonywania wyniósł dla psów odpowiednio: 8,6%, 11,4% oraz 5,8%, a dla kotów 33,9%, 23,1% oraz 10,7%.

Śmiertelność zwierząt z Gminy Trzebinia przyjętych do schroniska w 2017 r., bez względu na gatunek²⁸, wyniosła 22,5%.

(dowód: akta kontroli str. 93-94, 396-397)

W latach 2015-2017 w schronisku dokonano łącznie 15 uspień tzw. ślepych miotów w tym: trzech psów²⁹ i 12 kotów³⁰.

(dowód: akta kontroli str. 93-94)

W ośmiu umowach wskazano m.in., że JUKO będzie obowiązkowo wykonywać usługi eutanazji zwierząt³¹, w tym uśmiercania tzw. ślepych miotów. Realizację obu czynności odnotowywano w karcie informacyjnej zwierzęcia, w której wskazywano również przyczyny poddania zwierzęcia eutanazji lub przyczyny śmierci w przypadku jego padnięcia.

(dowód: akta kontroli str. 253-258, 271-354, 396-397, 809)

W 2017 r. w schronisku padło lub zostało poddane eutanazji łącznie 406 zwierząt, tj.: 229 psów i 177 kotów. W tym czasie do utylizacji, za protokołami, przekazano osiem razy łącznie 1 108 kg zwłok zwierzęcych ze schroniska.

(dowód: akta kontroli str. 626)

1.4. Wykorzystanie dotacji (środków) z budżetów gmin

W pięciu z 16 poddanych analizie umów³² wynagrodzenie Spółki ustalono jako ryczałtowe. W pozostałych umowach wynagrodzenie określono za odłowione zwierzęta. Wynagrodzenie to uzależniono od rodzaju zwierzęcia (kot, pies), wieku (np.: poniżej/powyżej 6 m-cy, 4, 8 tygodni, ślepe mioty), stanu zdrowia (zwierzęta poszkodowane w wyniku wypadków drogowych lub innych okolicznościach). Określono również stawkę za uprzątnięcie martwego zwierzęcia wraz z jego utylizacją. Żadna umowa nie przewidywała różnicowania opłaty w zależności od liczby dni pobytu zwierzęcia w schronisku. Prezes oświadczyła, że JUKO nie ubiegała się o dotacje w żadnej z gmin, z którymi w latach 2015-2017 posiadała zawarte umowy.

(dowód: akta kontroli str. 271-275, 282-354, 398)

²⁴ Wskaźnik śmiertelności zwierząt liczony jako iloraz sumy liczby zwierząt padłych i uspionych do sumy liczby zwierząt przebywających w schronisku (wg stanu na początek roku) i liczby zwierząt przyjętych w trakcie jego trwania.

²⁵ Dwa koty i 14 psów.

²⁶ Wskaźnik śmiertelności zwierząt liczony jako iloraz liczby zwierząt padłych do sumy liczby zwierząt przebywających w schronisku (wg stanu na początek roku) i liczby zwierząt przyjętych w trakcie jego trwania.

²⁷ Wskaźnik eutanazji zwierząt liczony jako iloraz liczby zwierząt poddanych eutanazji i sumy liczby zwierząt przebywających w schronisku (wg stanu na początek roku) i liczby zwierząt przyjętych w trakcie jego trwania.

²⁸ Na podstawie próby 71 kart zwierząt, w których w 16 przypadkach wskazano, że zwierzęta padły bądź poddano je eutanazji.

²⁹ Dwa w 2016 r. i jedno w 2017 r.

³⁰ Pięć w 2015 r., sześć w 2016 r. i jeden w 2017 r.

³¹ Gminy: Liszki, Wadowice, Staboszów, Sitówka Nowiny, Żarnowiec, Proszowice, Imielno oraz Trzyciąż.

³² Gminy: Trzebinia, Wolbrom, Liszki, Szadek oraz Chybie.

Spółka³³.

(dowód: akta kontroli str. 298)

Ustalona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na wylapywaniu bezdomnych zwierząt na terenie 15 gmin bez zezwoleń organów wykonawczych jednostek samorządu terytorialnego na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami.

Spółka nie posiadała wymaganych stosownie do art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach zezwoleń w 15 gminach³⁴ na prowadzenie działalności związanej ochroną przed bezdomnymi zwierzętami.

Prezes wskazała, że brak zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami spowodowany był brakiem ich wymagań przez gminy.

(dowód: akta kontroli str. 271-276, 404-528, 626, 654-656)

2. Adopcje zwierząt

Schronisko w latach 2015-2017 oddało do adopcji łącznie 2 283 zwierzęta w tym: 2 044 psy i 239 kotów. W 2015 r. do adopcji oddano 337 psów i 31 kotów, w 2016 r. 909 psów i 87 kotów i w 2017 r. 798 psów i 121 kotów.

(dowód: akta kontroli str. 93-94)

Schronisko nie stosowało umów adopcyjnych jednakże sporządzano *kartę adopcyjną*. W Kartach zamieszczano dane osoby przejmującej (imię, nazwisko, adres, telefon), cechy charakterystyczne zwierzęcia, fotografię, datę adopcji podpis osoby przejmującej. Karty nie zawierały postanowień dotyczących zobowiązania się nowego właściciela do zapewnienia zwierzęciu dobrych warunków i opieki weterynaryjnej.

Na kartach zamieszczano również adnotacje dotyczące wyrażenia zgody na przetwarzanie danych osobowych w celu prowadzenia bazy danych.

(dowód: akta kontroli str. 28-29, 33)

W latach 2015-2016 JUKO posiadała łącznie 107 zawartych umów z 54 gminami, których realizację skontrolowało 26 gmin przeprowadzając łącznie 86 kontroli³⁵. W żadnej z tych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 404-528, 626)

W trakcie kontroli szczegółowej analizie poddano 71 kart zwierząt z 2017 r. z gminy Trzebinia w zakresie m.in. długości przebywania zwierząt w schronisku. Na 71 przyjętych w 2017 r. zwierząt do schroniska adoptowano 32 zwierzęta (45,1%), dziewięć (12,7%) odebrał właściciel, dziesięć (14,1%) zostało wypuszczonych³⁶, 14 zwierząt (19,7%) padło a dwa zwierzęta (2,8%) zostały poddane eutanazji. Cztery zwierzęta do dnia 2 marca 2018 r. w dalszym ciągu przebywały w schronisku. Analizowane dokumenty wskazują, że 46 zwierząt w schronisku przebywało do 14 dni, 15 zwierząt od 15 do 30 dni i 10 zwierząt więcej niż 30 dni (maksymalnie 193 dni).

Zwierzęta z gminy Trzebinia oddane w 2017 r. do adopcji w schronisku przebywały do 14 dni (okres kwarantanny) 17 zwierząt, od 15 do 30 dni – 15 zwierząt i powyżej 30 dni – dziesięć zwierząt.

(dowód: akta kontroli str. 396-397)

Schronisko na swojej stronie internetowej www.schroniskoboleslaw.pl w dwóch zakładkach posiadało ogłoszone do adopcji psy i koty. Według stanu na 2 marca 2018 r. ogłoszonych

³³ Usunięto fragment wystąpienia pokontrolnego w zakresie sytuacji finansowej Spółki na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1764 ze zm.) oraz art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2018 r. poz. 419). Wyłączenia dokonano w interesie przedsiębiorcy.

³⁴ Dobrodzień, Ciężkowice, Bejsce, Książ Wielki, Alwernia, Iwanowice, Trzyciąż, Dąbrowa Zielona, Łososina Dolna, Limanowa, Żarnowiec, Brzesko, Gdów, Poczesna oraz Michałów.

³⁵ Z czego Urząd Gminy w Trzebini przeprowadził łącznie dziewięć, Urząd Gminy w Bolesławiu przeprowadził 15 kontroli i Urząd Gminy w Zielonkach 13.

³⁶ Po za teren schroniska powinno wypuszczać się koty dzikożyjące .

do adopcji było 102 psy i 0 kotów. Dodatkowo zwierzęta przeznaczone do adopcji schronisko ogłaszało w mediach społecznościowych na Facebook czy portalu aukcyjnym olx.pl, na którym 2 marca 2018 r. dostępnych było 57 ogłoszeń z 19 lutego 2018 r. i wszystkie dotyczyły psów. Jak wyjaśniła Prezes schronisko systematycznie przeprowadzała akcje informacyjne oraz prezentacje promujące działania adopcyjne w przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjach.

(dowód: akta kontroli str. 627, 654-656, 657-685)

W trakcie przeprowadzania kontroli dokonano telefonicznego sprawdzenia adopcji 54 losowo wybranych zwierząt. We wszystkich przypadkach nowi właściciele zwierząt potwierdzili adopcję wskazane w dokumentacji Spółki.

(dowód: akta kontroli str. 95-97, 102-188, 229-241, 310-314, 380-394, 628-653, 654-656)

Wśród adoptowanych zwierząt na 46 psów 23 było wysterylizowanych lub wykastrowanych a na osiem kotów pięć. Kastracji lub sterylizacji nie poddano 15 psów i jednego kota. Wiek wszystkich zwierząt niepoddanych zabiegowi nie przekraczał 2,5 miesiąca. W jednym przypadku adoptowany pies nie był wykastrowany lecz jak oświadczył właściciel, na koszt JUKO, został on poddany zabiegowi po adopcji w późniejszym terminie. W pozostałych przypadkach właściciele nie wiedzieli czy zwierzęta przez nich adoptowane były wykastrowane lub wysterylizowane. Nie stwierdzono przypadków wydania zwierzęcia niewykastrowanego bądź niewysterylizowanego. Wszyscy właściciele potwierdzili, że każde zwierzę poddane adopcji, w momencie jego wydania ze schroniska, posiadało wszczepiony chip, co również było odnotowane w karcie informacyjnej. Wszyscy respondenci oświadczyli, że adopcja zwierzęcia nie była uzależniona od wniesienia opłaty.

(dowód: akta kontroli str. 95-97)

Analiza wybranych kart wykazała przypadek oddania do adopcji czterech psów ośmiodniowych przywiezionych z terenu gminy Psary³⁷ oraz trzech 6-7 dniowych z gminy Sitówka-Nowiny³⁸.

Jak wyjaśniła Prezes JUKO, te ślepe mioty, zostały pominięte w procedurze i nie podległy eutanazji z uwagi na znalezienie im domów adopcyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 95-97, 102-188, 229-241, 310-314, 380-394, 628-653, 654-656)

Prezes JUKO oświadczyła, że schronisko w Bolesławiu nie przyjmuje z powrotem zwierząt zaadoptowanych, jednakże w wyjątkowych przypadkach i w krótkim czasie można dokonać zamiany zwierzęcia lub oddać zwierzę z powodu np. uczulenia któregoś z domowników. W 2017 r. nie było przypadków oddania do schroniska zwierząt wcześniej zaadoptowanych.

(dowód: akta kontroli str. 398, 654-656)

Pracownicy PIW skontrolowali losowo wybranych 20 miejsc przekazania zwierząt i we wszystkich przypadkach adopcja została potwierdzona przez aktualnego właściciela zwierzęcia.

(dowód: akta kontroli str. 35-45)

Schronisko posiadało wywieszony Regulamin wolontariatu, który określał zasady i obowiązki wolontariuszy. Dostęp wolontariuszy do schroniska ograniczony był godzinami otwarcia schroniska.

(dowód: akta kontroli str. 98-99)

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższą ocenę wynikającą z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli, wnosi uzyskanie zezwoleń od organów wykonawczych jednostek samorządu terytorialnego na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami.

³⁷ Nr kart 2965, 2966, 2967, 2968.

³⁸ Nr kart 3194, 3200, 3201.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kraków, dnia 4 kwietnia 2018 r.

Kontroler

Rafał Rossowski
Starszy inspektor kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Krakowie

z up.

Marcin Kopeć
Wicedyrektor